

ФЕКЕТЕ ИЩВАН ГЪСКИТЕ ОТ БУЖАК

Превод от унгарски: Валентин Русев, 1979

chitanka.info

Тази история ми бе разказана от Матула, когато веднъж си почивахме под един храст. Вече се заесеняваше. Въздухът през нощта бе станал толкова гъст от мъглата, че ако човек си подхвърлеше шапката нагоре, тя можеше да остане там.

Някъде високо над мъглата дивите гъски крякаха унило, а рибите, които Матула беше получил от „добри рибари“, вече се зачервяваха върху скаричката, поставена на огъня. Разбира се, знаех, че тези „добри рибари“ дълбоко презираха учрежденията, издаващи риболовни билети, но рибата обещавахе да бъде чудесна, а другото не ме интересуваше.

Гледахме огъня, слушахме гъските и тихо седяхме в малкия светъл кръг, който огънят беше направил около нас. По едно време старецът проговори, показвайки с пръст нагоре, където шумяха гъските.

— Не зная дали гъските на уважаемата госпожа от Фармош не са между тия...

„Многоуважаемата госпожа от Фармош“ беше млада вдовица, която направила ферма за гъски до Балатон. Купила люпилня и тъй като беше пещенско момиче, ровила се из специализираната литература, като допълвала липсата на опит с много старание и вследствие на това с доста добри резултати отглеждала гъски. Нейната ферма получила името Фармош много по-късно.

Облегнах се на раницата си, запалих цигара и погледнах стария пазач, което значеше, че „приказката“ може да започва.

— Това, значи, моля ви се, беше така: Покрай многото кокошки многоуважаемата госпожа искаше да гледа и гъски и обяви на хората, че ако някой има за продан, да ѝ ги занесе. Започнаха да ѝ носят.

Една сутрин едва се съмвало, една каруца спряла пред портата.

— Тук ли купуват гъски? — попитал човекът, на когото починала жена му, и той трудно се оправял с птиците.

Уважаемата госпожа изказала съболезнованията си на човека и накрая го попитала за колко дава гъските.

Човекът ги продал евтино и обяснил, че тия гъски не били обикновени, те били истински гъски от Бужак. Един-два дни трябвало да бъдат подържани затворени, та да свикнат с мястото.

Свалили гъските, човекът прибрал парите — 60 форинта, — след това „дий“ на конете — и изчезнал.

Радвала се уважаемата госпожа на евтината покупка, гледала гъските, които само лежали в чисто варосания свинарник и не искали да станат на крака.

А когато станали, клатели се насам-натам, явно много стегнато им бил вързал краката човекът от Бужак и те още били изтръпнали. По обед гъските били изгонени на двора, за да се запознаят с владенията.

И те хубаво се запознали...

Погледнали към небето, крякнали по един път, след това полетели. И до днес летят, понеже били диви гъски. Човекът ги упоил с накиснати в ракия царевични зърна, затова лежали толкова тихо. Но шейсетте златни форинта отнесъл.

Рибите красиво се зачервяваха на огъня, аз си допуших цигарата, а гъските крякаха някъде във висините.

— И до днес си ги носи шейсетте форинта. Имат си късмет някои...

От всичко това се виждаше, че за чистотата на придобитите пари Матула имаше напълно свои разбирания. Той още помнеше бедните години и с голямо уважение споменавахе за някои хора, с които беше живял заедно.

— Тогава гората още си беше гора — клатеше глава старецът и набръчканата му ръка като че ли галеше сенките на изминалите години. — От Канижа до Йореглак: една вода, едно блато. Всичко минава. И лулата има друг вкус...

Когато към Коледа се срещнахме отново, старецът беше само тъга и горчивина.

— Няма тука нищо, даже дяволи няма — се оплакваше той, — нито видри, нито лисици. А добре биха дошли малко пари^[1], които се дават, след като предадеш кожата.

Не повярвах напълно на Матула. Ловните пари бяха филери^[2], а цената на кожата беше цяло състояние. Едва ли можеше да се повярва, че сърцето на Матула ще му даде да предаде всичките кожи.

— Остави, синко — казваше баща ми, когато споделих съмненията си. — Старият Матула е рядко честен човек!...

За Коледа получих подарък нов хубав бинокъл и от хълма гледах заснежената гора, когато внучето на Матула мина по пътя край мен.

— Какво ново, Ферко?

— Толкова много са гъските, нямат брой — каза то. — А господинът какво гледа през „бенекела“?

В малката долина под нас беше къщата на Матула. На бялата стена се виждаха две черни дупки. Като че ли ми се присмиваха.

— Гледам къщата на дядо ти, но се вижда и таванът. Виждам, че вече са изсъхнали кожата...

Очите на хлапето се ококориха.

— Е, аз да тичам, значи — се сбогува то, — та ако искате да половувате на гъски, значи, най-добре е долу, след горичката.

И изчезна.

Когато вечеряхме, баща ми каза:

— Видя ли? Не беше прав. Тук беше старият Матула и донесе три лисичи кожи и една от видра. Не искал всеки път да ходи след мен, та наведнъж. Той не е като тия, младите. За всяка лисица с фенер да ги търсиш... А Матула е от старата закалка и е рядко честен човек.

Аз си гледах дланта и мълчах. Може и да съм се изчервил от срам за това, че се осмелих да оскърбя честта на стария Матула.

[1] Това са т.нар. „ловни пари“ — малки суми, които са били давани на ловците като награда за предадени животински кожи — Б.пр. ↑

[2] *Филер* = 1/100 форинта — Бел. (moosehead) ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.